

TYPY REAKCJI CHEMICZNYCH

Reakcje analizy (analizy)

Ćwiczenie 1. Reakcja rozkładu manganianu (VII) potasu (KMnO₄).

- Sprzęt:
- suche probówki w statywie,
  - palnik gazowy,
  - łuczywo,
  - uchwyt na probówkę
- Odczynniki:
- krystaliczny KMnO₄

Opis ćwiczenia:

Do suchej probówki wsypujemy ok. 0,5 g – krystalicznego KMnO₄. Podgrzewamy zawartość probówki nad palnikiem. Tłącym się łuczywem wprowadzonym do probówki sprawdzamy wydzielanie się tlenu. Po całkowitym wyprażeniu zawartości i po ostudzeniu probówki dodajemy wody destylowanej. Porównać zabarwienie otrzymanego roztworu z zabarwieniem roztworu KMnO₄. Opisana reakcja przebiega wg równania:

Reakcje wymiany podwójnej.

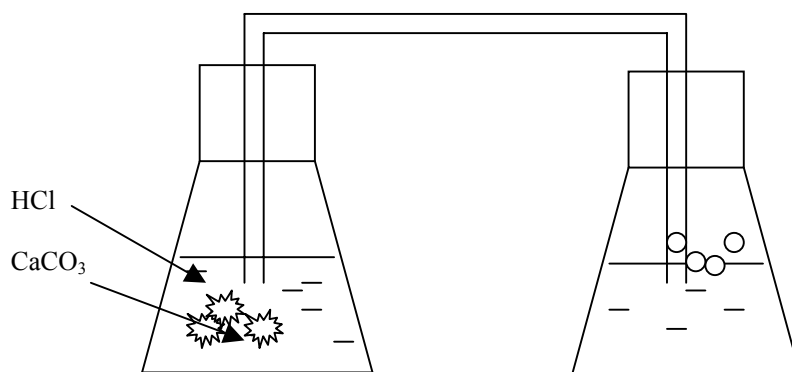
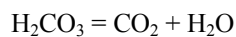
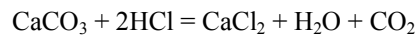
Ćwiczenie 2. Otrzymywanie CO₂.

- Sprzęt:
- kolba szklana,
  - zagięta rurka szklana z korkiem
  - zlewka
- Odczynniki:
- krystaliczny CaCO₃, 1 M HCl

Opis ćwiczenia:

Do 2 kolbek nalewamy wodę destylowaną i dodajemy kilka kropeł wskaźnika BBT (błękit bromotymolowy). Do jednej kolbki wkładamy kilka kawałków CaCO₃, dodajemy 10 cm³ HCl i zamykamy korkiem z rurką odprowadzającą. Drugi koniec rurki zanurzamy w drugiej kolbce. Obserwujemy wydzielanie się CO₂ oraz zmianę zabarwienia wskaźnika. Porównujemy zabarwienie BBT w obu kolbkach.

Zachodzą następujące reakcje:

Reakcje syntezy ZnS

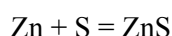
Ćwiczenie 3. Reakcja syntezy ZnS

- Sprzęt: - blaszka żelazna,
                  - palnik gazowy,
                  - szczypce
- Odczynniki: - cynk metaliczny, proszek- siarka

Opis ćwiczenia:

Sproszkowany cynk zmieszany z siarką w stosunku wagowym Zn : S = 2 : 1 w ilości ok. 0,5 g podgrzać na blaszce stalowej w płomieniu palnika gazowego pod wyciągiem. Należy zachować ostrożność, gdyż po zainicjowaniu reakcji proces przebiega samorzutnie z wydzielaniem ciepła.

Reakcja przebiega zgodnie z równaniem:

Reakcje wymiany podwójnej.

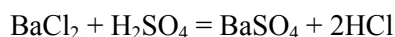
Ćwiczenie 4. Wytrącanie osadu siarczanu (VI) baru.

- Sprzęt: - probówki w statywie,
- Odczynniki: - roztwór 0.1 M. BaCl₂, roztwór 0.5 M. H₂SO₄.

Opis ćwiczenia:

Do probówki nalewamy 0,5 cm³ roztworu BaCl₂ i taką samą objętość roztworu H₂SO₄. W probówce wytrąca się biały osad siarczanu (VI) baru.

Reakcja przebiega zgodnie z równaniem:

Reakcje wymiany pojedynczej

Ćwiczenie 5. Wypieranie wodoru z kwasów.

- Sprzęt: - statyw z probówkami (pod wyciągiem).
- Odczynniki: - 1.0 M HCl, 0.1 M CuSO₄, pręt lub blaszka cynkowa, aluminiowa i żelazna.

Opis ćwiczenia.

Do trzech probówek wlewamy po 1 cm³ 1.0 M HCl. Do każdej z nich wkładamy kolejno oczyszczony pręt cynkowy, aluminiowy i miedziany. Obserwujemy zachodzące reakcje (wydzielanie się gazowego wodoru w dwu pierwszych probówkach i brak reakcji w probówce trzeciej). Sprawdzamy palność tworzącego się gazu. W tym celu zamykamy palcem wylot probówki i po pewnym czasie zebrany gaz zapalamy palącą się zapalką. Do czwartej probówki wlewamy 2 cm³ siarczanu (VI) miedzi (II) i zanurzamy pręt żelazny. Obserwujemy wydzielanie się miedzi na żelazie.

Reakcje redoks

Ćwiczenie 6. Wypieranie wodoru z kwasów.

Sprzęt: - statyw z probówkami

Odczynniki: - 0.02 M HCl manganian (VII) potasu, KMnO_4 ,
- 0.05 M wodorosiarczan (IV) sodu NaHSO_3 ,
- 12 M kwas siarkowy (VI), H_2SO_4 ,
- 12 M wodorotlenek sodu, NaOH

Opis ćwiczenia.

Do trzech probówek wlewamy po 5 kropli roztworu KMnO_4 .

Do pierwszej probówki dodajemy 5 kropli 12 M H_2SO_4

Do drugiej probówki dodajemy wody destylowanej

Do trzeciej probówki dodajemy 5 kropli 12 M NaOH

Do wszystkich probówek następnie dodajemy po 5 kropli roztworu 0.05 M wodorosiarczan (IV) sodu NaHSO_3 . Obserwujemy zmiany zabarwienia KMnO_4 w zależności od środowiska.